

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 14Svp/12/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200264
Dátum vydania rozhodnutia: 7. februára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Trenčan
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200264.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Trenčana a členov senátu, JUDr. Petry Príbelskej, PhD., prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD., JUDr. Mariána Fečíka a JUDr. Kataríny Cangárovej, LL.M, PhD.v právnej veci žalobkyne: I. G., O.. C.B., P. J. G. XXX/XX, XXX XX I., právne zastúpená: JUDr. Eva Hencovská, advokát, Bajzova 2, 040 01 Košice, proti žalovanému: Marián Dzurik, P. J. G. XXX/X, XXX XX I., právne zastúpený: JUDr. Dušan Pavčík, advokát, so sídlom Kuzmányho 57, 040 01 Košice, v konaní vo veci ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy obce Jasov - voľby starostu obce, konaných 29. októbra 2022, takto

r o z h o d o l :

I. Žaloba sa z a m i e t a .

II. Žalovanému sa p r i z n á v a voči žalobkyni právo na úplnú náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e

I.
Žaloba

1. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší správny súd“) podľa čl. 142 ods. 2 písm. a/ Ústavy Slovenskej republiky rozhoduje s účinnosťou od 01.01.2021 aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy. Konanie vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je upravené v § 312a až § 312k Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“).

2. Žalobkyňa podala Najvyššiemu správne mu súdu včas tzv. volebnú žalobu, ktorou namietala nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu obce Jasov, ktoré sa konali dňa 29.10.2022. Navrhla vyhlásiť voľby starostu obce Jasov za neplatné.

3. Svoju aktívnu vecnú legitímáciu žalobkyňa odôvodnila tým, že vo voľbách kandidovala na funkciu starostu, pričom získala 522 platných hlasov, čo predstavuje 37,20% všetkých platných hlasov odovzdaných vo voľbách starostu obce Jasov.

4. Úvodom podanej žaloby žalobkyňa prezentovala názor, že už od samotného začiatku príprav volieb a aj počas ich priebehu existovali skutočnosti nasvedčujúce tomu, že voľby sú v rozpore s Ústavou SR a právnymi predpismi upravujúcimi voľby do orgánov samosprávy. Poukázala na nasledovné volebné vady, na podklade ktorých považovala voľby za protiústavné a nezákonné:

a) Nezhoda medzi počtom hlasovacích lístkov prevzatých obcou Jasov a počtom hlasovacích lístkov sčítaných členmi miestnej volebnej komisie (245 chýbajúcich hlasovacích lístkov)

- Žalobkyňa argumentovala tým, že prednosta Obecného úradu Jasov W.. T. C. mal podľa preberacieho protokolu prevziať od Okresného úradu Košice - okolie 2600 hlasovacích lístkov na voľbu starostu obce a 2600 hlasovacích lístkov na voľbu poslancov obecného zastupiteľstva obce Jasov. Ráno v deň volieb vyzdvihli členovia miestnej volebnej komisie (ďalej aj „MVK“) hlasovacie lístky v budove obecného úradu. Členka MVK R. T. požiadala zapisovateľku MVK R. E.Ú. P. o odovzdanie lístkov na prepočítanie. Keďže prednosta Obecného úradu Jasov nevedel, koľko lístkov prevzal, zapisovateľka MVK zavolať na Okresný úrad Košice - okolie, pričom jeho pracovníčka telefonicky potvrdila, že obec Jasov prevzala 2600 hlasovacích lístkov na starostu. Ďalej žalobkyňa tvrdila, že obaly hlasovacích lístkov na starostu boli na rozdiel od ostatných porušené. Po prepočítaní hlasovacích lístkov členmi MVK bola zistená nezrovnalosť v počte 245 hlasovacích lístkov, ktoré chýbali, čo potvrdzuje zápisnica MVK obce Jasov. Napriek tejto skutočnosti sa voľby do orgánov samosprávy obce začali v riadnom čase o 07:00 hod. O chýbajúcich lístkoch bola informovaná riaditeľka odboru volieb, referenda a politických strán MV SR W.. Q., bolo podané trestné oznámenie a o situáciu v obci sa zaujímala aj súkromnoprávna televízia;

- Podľa názoru žalobkyne malo dôjsť k manipulácii s hlasovacími lístkami mimo volebnej miestnosti. Žalobkyňa podotkla, že pri sčítaní hlasov sa zistilo, že niektoré hlasovacie lístky obsahovali krúžok čiernym perom, ktoré sa však vo volebnej miestnosti nenachádzalo a ktorým bolo zakrúžkované len meno žalovaného. Podľa názoru žalobkyne vzhľadom na odcudzenie hlasovacích lístkov a výpovede svedkov nemožno vylúčiť, že k urnám prišli aj voliči s už vyplneným hlasovacím lístkom a takéto hlasovanie neprebehlo v súlade s ustanoveniami článku 30 ods. 3 a článku 69 ods. 3 Ústavy SR garantujúce tajnosť hlasovania a § 182 ods. 4 zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva (ďalej aj „volebný zákon“), podľa ktorého volič vkladá do obálky hlasovací lístok v osobitnom priestore na úpravu hlasovacích lístkov;

- Okrem toho malo podľa žalobkyne dôjsť aj k porušeniu § 25 a § 69 ods. 3 volebného zákona, keďže odcudzenie 245 hlasovacích lístkov predstavovalo takú okolnosť, ktorá znemožňovala začať hlasovanie v riadnom čase a hlasovanie malo byť posunuté na neskorší čas;

- Na podporu svojich tvrdení žalobkyňa predložila ako dôkaz zápisnicu MVK zo dňa 29.10.2022, emailovú správu W.. Q. a výpoveď členky MVK R. T..

b) Ovplyvňovanie procesu registrácie kandidátov pre voľby starostu obce zo strany žalovaného, ako vtedajšieho starostu obce Jasov a kandidáta na túto funkciu

- Podľa žalobkyne bol žalovaný prítomný pri preskúmaní a zaregistrovaní kandidátov na ustanovujúcom zasadnutí MVK kreovanej pre voľby do orgánov samosprávy obce. Žalovaný ako vtedajší starosta mal priamo zasahovať do procesu registrácie a mať prijatie kandidátnych listín aj tým, že umožnil 3 dni pred koncom doby na odovzdanie kandidátnych listín čerpanie dovolenky zapisovateľke MVK p. E. D. (od 31.08.2022 sa stala zapisovateľkou p. C.. R. E. P.), jedinej oprávnenej osobe na preberanie kandidátnych listín. Uvedeným konaním malo byť obmedzené právo kandidátov byť volení do orgánov obce;

- Podľa názoru žalobkyne tým došlo k porušeniu článku 30 ods. 3 a 4 Ústavy SR a § 177 ods. 1 volebného zákona, podľa ktorého kandidátne listiny preskúma MVK, ktorej členom však žalovaný nebol. Konaním žalovaného bol podľa žalobkyne narušený riadny proces preskúmania a registrácie kandidátnych listín a narušené podmienky súťaže politických síl vo voľbách do orgánov samosprávy obce Jasov;

- Žalobkyňa ako dôkaz predložila emailovú správu W.. Q., podľa ktorej starosta obce zvoláva ustanovujúce zasadnutie MVK, ale ďalej by nemal byť na zasadnutí prítomný a navrhol výpoveď žalobkyne a členky MVK R. T..

c) ovplyvňovanie hlasovania voličov

- poskytnutím finančnej odmeny (20 Eur pred a 20 Eur po voľbách) a nenáležitých výhod (napr. vyasfaltovanie cesty pred domami rómskych voličov). Žalobkyňa konkrétne uviedla, že existuje podozrenie, že niektorí voliči v obci Jasov boli počas volebnej kampane nezákonne ovplyvňovaní tým, že im bola poskytnutá finančná odmena, prípadne iná nenáležitá výhoda za poskytnutie hlasu vo voľbách. Títo občania mali byť v deň volieb hromadne zväzaní na miesto volieb. Tieto skutočnosti majú potvrdzovať výpovede svedkov, čo je predmetom vyšetrovania na oddelení NAKA Košice;

- zakazovaním rómskym občanom vziať si modré obálky určené pre voľby do orgánov samosprávneho kraja (ďalej aj „VÚC“), aby si ich nepomýlili, a teda mohli si vziať iba biele obálky určené pre voľby do orgánov obce. O tejto skutočnosti má svedčiť pomer počtu hlasovacích lístkov odovzdaných vo voľbách do orgánov VÚC a orgánov obce;

- umiestnením propagačného kalendára za hlasovaciu plentu, pričom išlo o propagačný materiál kandidáta na poslanca obecného zastupiteľstva, na ktorom bolo explicitne uvedené kandidátske číslo a meno žalovaného. Tento propagačný kalendár bol podľa žalobkyne rozdávaný v obci osobitne Rómom, ktorí dostali pokyn, aby volili výlučne žalovaného. Kalendár mal podľa žalobkyne umiestniť za plentu jeden z voličov a zaregistrovala ho členka MVK R. T.. Predmetná skutočnosť bola protokolovaná do zápisnice MVK zo dňa 29.10.2022. Umiestnením kalendára za plentu malo podľa názoru žalobkyne dôjsť k ovplyvneniu slobodnej voľby voličov a výsledku hlasovania;

- Ovplyvňovaním voličov došlo podľa žalobkyne k zásahu do aktívneho i pasívneho volebného práva a do princípu rovnosti a priamosti volebného práva a k porušeniu článku 30 ods. 3 a 4 Ústavy SR. Žalobkyňa zdôraznila, že predovšetkým ponúkanie odplaty za hlasy zasahuje do samotnej podstaty volebného práva, lebo účelom aktívneho volebného práva je možnosť účasti na správe vecí verejných a nie bezprostredný materiálny prospech. Žalobkyňa tiež poukázala na porušenie § 14 ods. 1 zákona č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani;

- Žalobkyňa na preukázanie vyššie uvedených tvrdení predložila ako dôkaz fotografiu propagačného kalendára, zápisnicu MVK zo dňa 29.10.2022 a navrhla vykonať výsluch svedkýň - členky MVK R. T. a členky okrskovej volebnej komisie (ďalej aj „okrsková VK“) č. 2 P. D..

d) narušenie zákonného priebehu volieb spočívajúce vo:

- vytvorení nerovných podmienok pre volebné okrsky č. 1 a 2. Volebný okrsk č. 2, pod ktorý spadajú najmä rómski voliči, mal mať podľa žalobkyne viac priestoru pre hlasovanie oproti volebnému okrsku č. 1, v ktorom prevažovali nerómski voliči. Podľa žalobkyne sa vo volebnom okrsku č. 1 tvorili dlhé rady, voliči čakali viac ako jeden a pol hodiny a mnohí odišli bez odovzdania hlasu;

- v agresívnom správaní sa členov MVK, ktorí boli spriaznení so žalovaným, vo vzťahu k ostatným členom MVK. Zároveň im mali brániť vo vykonaní zápisov do zápisnice, či inom riadnom postupe;

- v pripustení voličov voliť v sprievode inej osoby bez splnenia zákonných podmienok. Podľa žalobkyne približne dvesto rómskych voličov prišlo do volebnej miestnosti a volilo v sprievode inej osoby, niektorí v podnapitom stave, hoci na to nemali právo. Podľa názoru žalobkyne tak uvedeným konaním došlo k porušeniu článkov 31, 30 ods. 3 a 69 ods. 3 Ústavy SR a § 24 ods. 6 volebného zákona, podľa ktorého voliť v sprievode inej osoby môže len volič, ktorý nemôže sám upraviť hlasovací lístok pre zdravotné postihnutie alebo preto, že nemôže čítať alebo písať. Ako dôkaz žalobkyňa predložila zápisnicu MVK v obci Jasov zo dňa 29.10.2022.

5. Záverom žalobkyňa poukázala na príslušnú judikatúru Ústavného súdu SR a vyslovila domnienku, že porušenia uvádzané v žalobe mohli ovplyvniť priebeh a výsledok volieb. V nadväznosti na to žiadala vyhlásiť voľby starostu obce Jasov konané 29.10.2022 za neplatné.

II.

Vyjadrenie žalovaného

6. Na výzvu Najvyššieho správneho súdu sa k žalobe vyjadril žalovaný. Žalobu považoval za nedôvodnú. Podľa jeho názoru nenastali také dôvody a takej intenzity, pre ktoré by bolo možné považovať voľby starostu obce Jasov za protiústavné a nezákonné.

7. Žalovaný sa k jednotlivým tvrdeniam žalobkyne vyjadril nasledovne (pre prehľadnosť Najvyšší správny súd uvádza vyjadrenie žalovaného v členení žalobných námietok podľa písm. a/ - d/ časti I. odôvodnenia tohto rozsudku):

a) Nezhoda medzi počtom hlasovacích lístkov prevzatých obcou Jasov a počtom hlasovacích lístkov sčítaných členmi MVK (245 chýbajúcich hlasovacích lístkov)

- Žalovaný vo vzťahu k tejto žalobnej námietke akcentoval, že do jednotlivých okrskov v obci Jasov bol odovzdaný dostatočný počet hlasovacích lístkov a žiadne hlasovacie lístky potenciálnym oprávneným voličom nechýbali. Každý volič, ktorý sa rozhodol uplatniť svoje volebné právo, ho uplatniť mohol. Aktívne volebné právo žiadnemu voličovi upreté nebolo, a teda ani žiaden z kandidátov nemohol mať porušené jeho pasívne volebné právo;

- K okolnostiam prevzatia hlasovacích lístkov prednostom Obecného úradu obce Jasov žalovaný uviedol, že toto prebehlo rýchlo, pričom zamestnanci Okresného úradu Košice - okolie mu k automobilu doviezli hlasovacie lístky pre obec Jasov a tento ich následne odviezol na obec. Žiaden preberací protokol, na ktorý sa odvoláva žalobkyňa, prednosta nedostal, čo mu následne bolo aj potvrdené zamestnankyňou Okresného úradu. Táto mu v telefonickom rozhovore uviedla, že približne im bolo pre voľby starostu obce vydaných asi 2600 hlasovacích lístkov. Žalovaný poukázal na to, že distribúcia hlasovacích lístkov sa vykonáva s rezervou s ohľadom na použitie niektorých lístkov ako vzor alebo s ohľadom na ich možné poškodenie počas manipulácie s nimi. Ku skutočnostiam ohľadne prevzatia hlasovacích lístkov navrhol vypočúť prednostu Obecného úradu obce Jasov - W.. T. C.;

- K ďalšiemu priebehu po prevzatí hlasovacích lístkov žalovaný uviedol, že dňa 25.10.2022 doviezol T.. C. hlasovacie lístky na Obecný úrad Jasov. Následne, T.. C. spolu s C.. E. P.Č. - zapisovateľkou MVK, D., D. S. J. preniesli dovezené hlasovacie lístky z auta p. C. do kancelárie starostu obce. Až do dňa volieb s nimi podľa žalovaného nikto nemanipuloval. Hlasovacie lístky na starostu obce boli obci doručené zabalené v 3 kôpkach, pričom išlo o dve zaliate kôpky v priesvitnom obale nerovnakej výšky a tretia kôpka bola spolu s modrou obálkou, v ktorej boli osvedčenia o zvolení, pričom táto bola obalená len priesvitnou fóliou. Dňa 29.10.2022 ráno, t.j. v deň konania volieb mala MVK na základe prepočítania, ktoré žiadala R. T., zistiť nezrovnalosť v počte hlasovacích lístkov. Ani MVK a ani žiadna z okrskových VK a ani okresná VK nepovažovala údajný menší počet hlasovacích lístkov za takú prekážku, ktorá by bránila v riadnom začatí volieb v zákonom stanovenom čase, čo sa aj udialo. Žalovaný sa nestotožnil s tvrdením žalobkyne o porušení § 25 volebného zákona a naopak tvrdil, že táto nezrovnalosť nepredstavuje prekážku riadneho začatia hlasovania vo volebnej miestnosti. K uvedeným skutočnostiam žalovaný navrhol vypočúť W.. T. C. - prednostu Obecného úradu Jasov, C.. R. E. P. - zapisovateľku MVK, E. D. - zamestnankyňu Obecného úradu Jasov a C.. I. V. - zamestnankyňu Okresného úradu Košice - okolie;

- Vo vzťahu k priebehu hlasovania žalovaný uviedol, že ani v jednom z dvoch vytvorených okrskov nebol hlásený nedostatok hlasovacích lístkov. Do okrsku č. 2 MVK doručila vo večerných hodinách ďalších požadovaných cca. 200 kusov hlasovacích lístkov. Z uvedeného žalovaný odvodzoval, že žiadnym negatívnym spôsobom nezrovnalosť v konečnom počte lístkov neovplyvnila priebeh ani výsledok volieb. Podotkol, že svoje volebné právo napokon využilo len 1454 obyvateľov obce;

- Záverom dal žalovaný do pozornosti, že pre nahlásený menší počet hlasovacích lístkov dokonca na mieste konania volieb vykonala kontrolu Okresná volebná komisia, ktorá jednoznačne skonštatovala, že menší počet hlasovacích lístkov nijako neruší a neovplyvňuje priebeh volieb. Dodal, že v deň volieb na ich priebeh dozeralo v okrskovej VK č. 2 približne 28 ľudí, čo samo o sebe svedčí o viacnásobnej kontrole priebehu volieb a sčítavania odovzdaných hlasov. Samotní členovia Okresnej volebnej komisie boli v obci Jasov prítomní až do ukončenia volieb a boli dokonca prítomní aj pri samotnom sčítavaní hlasov, pričom žalobkyňa bola pri sčítavaní hlasov prítomná tiež. Ako dôkaz navrhol žalovaný vykonať výsluch predsedu okrskovej VK č. 2 C. K. a jeho podpredsedu I. Ž..

b) Ovplyvňovanie procesu registrácie kandidátov pre voľby starostu obce zo strany žalovaného, ako vtedajšieho starostu obce Jasov a kandidáta na túto funkciu

- Žalovaný pripustil, že nakoľko ustanovujúce zasadnutie MVK zvoláva podľa § 169 ods. 5 volebného zákona starosta obce a toto zasadnutie prebiehalo v kancelárii starostu, bol na ňom prítomný. Ďalej však podotkol, že zákon presne nedefinuje, že by na mieste konania ustanovujúceho zasadnutia MVK nemohol starosta zostať aj počas ďalšieho priebehu zasadnutia a že bolo úlohou predsedu MVK upozorniť ho na to, že by nemal byť prítomný pri registrácii kandidátnych listín. Žalovaný však uviedol, že jeho prítomnosť nijakým spôsobom nenarušila priebeh a nemala vplyv na zákonnosť procesu registrácie kandidátnych listín. Uviedol, že zápisnica MVK žiadnu výhradu zo strany jej členov neobsahuje. Ako dôkaz navrhol výsluch žalovaného a X. Q., členky MVK;

- Skutočnosť tvrdenú žalobkyňou, že zapisovateľka MVK E. D. čerpala dovolenku tri dni pred koncom doby na odovzdanie kandidátnych listín, čo jej mal umožniť práve starosta obce - žalovaný, považoval žalovaný tiež za irelevantnú. Podotkol, že takéto čerpanie dovolenky zo strany zapisovateľky MVK nie je v rozpore so zákonom a nemá žiadny dopad na zákonnosť procesu registrácie kandidátnych listín. Objasnil, že nakoniec vraj dovolenku čerpala len jeden deň - 25.08.2022 a od 26.08.2022 do 30.08.2022 bola potenciálnym kandidátom už k plne dispozícii. Od 31.08.2022 sa zapisovateľkou MVK stala C. R. E. P. a tá ňou bola aj v deň konania volieb. Všetky podané kandidátne listiny boli zapisovateľkou MVK riadne a včas prevzaté a žiaden kandidát predkladajúci kandidátnu listinu nebol ukrátený na svojom pasívnom volebnom práve. Žiaden kandidát sa ani na komisiu pre kontrolu volieb, orgány činné v trestnom konaní (ďalej aj „OČTK“) či samotnú obec neobrátil s námietkou porušenia jeho práv (okrem kandidátky L. V., ktorá podala na Okresný súd Košice - okolie návrh na preskúmanie rozhodnutia MVK, avšak ešte pred rozhodnutím súdu vykonala späťvzatie žaloby, k čomu žalovaný predložil uznesenie Okresného súdu Košice - okolie, sp.zn. 14S/1/2022). O narušení procesu prijímania a skúmania registrácie kandidátov na funkciu starostu obce Jasov preto podľa žalovaného nemožno ani len uvažovať. Ako dôkaz navrhol výsluch svedka - E. D.;

c) ovplyvňovanie hlasovania voličov

- poskytovaním finančnej odmeny a nenáležitých výhod - žalovaný upriamil pozornosť na to, že je len vecou OČTK prešetriť vznesené podozrenia a vyvodiť z nich náležité závery, a preto sú akékoľvek hodnotiace závery prijímané žalobkyňou v podanej žalobe za nič nepreukazujúce subjektívne tvrdenia. Ďalej dodal, že niektoré z tvrdení žalobkyne sú zavádzajúce, kedy napríklad asfaltovanie spomínanej prístupovej cesty bolo obcou Jasov v jej rozpočte naplánované presne na rok 2022 a schválené dávno voľbami (čo vyplýva z rozpočtu obce);

- umiestnením propagačného kalendára za hlasovaciu plentú. Žalovaný uviedol, že ide rovnako len o subjektívne a ničím nepreukázané podozrenie žalobkyne, ktorým nepriamo obviňuje žalovaného z porušenia volebného moratória. Žalovaný sa ohradil voči takýmto obvineniam a poprel, že by mal niečo spoločné s umiestnením takéhoto materiálu vo volebnej miestnosti, ako aj že by umiestnenie takéhoto materiálu malo slúžiť na jeho neoprávnené zvýhodňovanie. Podotkol, že v rámci politickej súťaže je bežné, že niektorý z kandidátov vedie voči protikandidátovi antikampaň zameranú na poukazovanie na kandidátovo porušovanie volebných predpisov a nie je vôbec vylúčené, že tam predmetný materiál bol umiestnený zámerne, s cieľom poškodiť tomuto kandidátovi, čo malo navonok vyzerať ako jeho zvýhodnenie. Ďalej žalovaný podotkol, že počas priebehu volieb je za poriadok vo volebnej miestnosti zodpovedný predseda okrskovej VK. Členovia komisie však nie sú oprávnení bez dôvodu vstupovať do priestoru za plentou určeného na hlasovanie voličov z dôvodu zachovania tajnosti hlasovania, a preto je len veľmi ťažké zistiť, kto by tam mohol umiestniť daný propagačný materiál. Ako však vyplýva aj zo zápisnice volebnej komisie, po zistení, že tento predmet sa tam nachádza, boli prijaté opatrenia a materiál odstránený z priestoru určeného na hlasovanie voličov. Žalovaný pripomenul, že tento materiál mala „objaviť“ žalobkyňou navrhnutá svedkyňa R. T.;

- Keďže žalobkyňa sa opakovane odvoláva na výsluch 2 svedkýň (R. T. a P. D.), žalovaný prezentoval dôvody, ktoré podľa neho spochybňujú hodnovernosť týchto svedkýň. Tvrdil, že P. D. je dlhoročnou neplatičkou obce Jasov, ktorej starostom bol posledné 4 roky žalovaný, obci Jasov ako prenajímateľovi dlhuje na nájomnom sumu 8.597,52 Eur, pričom o zaplatenie dlhu sa vedie súdne konanie. Ďalej uviedol, že navrhnutá svedkyňa T. je matkou svedkyne D. a ide o osobu, ktorá je dlhodobo v spore s obcou Jasov. Voči obci Jasov dlhé roky spoločne so svojou druhou dcérou podávajú rôzne podnety a sťažnosti (naposledy na Okresnú prokuratúru Košice - okolie). Žalovaný ako štatutárny orgán obce bol tiež nútený sa k najrôznejším podnetom svedkyne vyjadrovať. Ako

dôkaz žalovaný predložil Predloženie spis. materiálu na prokuratúru Uznesenie OS KE - okolie sp.zn. 7C/225/2017. Záverom žalovaný naznačil, že výpovede navrhovaných svedkýň môžu byť zisťnými dôvodmi motivované negatívne voči obci Jasov a samotnému žalovanému ako jej starostovi, čím sa vierohodnosť a výpovedná hodnota týchto výpovedí preukázateľne znižuje.

d) narušenie zákonného priebehu volieb spočívajúce vo:

- vytvorení nerovných podmienok pre volebné okrsky č. 1 a 2. Žalovaný k tomuto tvrdeniu uviedol, že volebný okrsk č. 1 mal zapísaných 752 voličov, volebná miestnosť sa nachádzala v priestoroch ZŠ v Jasove, a tak tomu bolo aj počas predchádzajúcich viac ako 20 rokov. Vo volebnej miestnosti sa nachádzali dve plenty a neskôr, okolo obeda, sa doplnila tretia plenta. Volebný okrsk č. 2 mal zapísaných 1702 voličov, volebná miestnosť sa nachádzala v kultúrnom dome, a tak tomu bolo aj počas predchádzajúcich viac ako 20 rokov. Vo volebnej miestnosti sa nachádzali tri plenty a neskôr, okolo obeda, sa doplnila štvrtá plenta. V oboch volebných okrskoch bola čakacia doba viac ako hodinu, a preto podľa žalovaného opäť neobstojí tvrdenie žalobkyne, že volebné okrsky nemali zabezpečené rovnaké podmienky. Už len bežným porovnaním je zrejmé, že volebný okrsk č. 2 mal nepomerne viac voličov;

- k ostatným námietkam uviedol, že o tom, že nedošlo k nezákonnosti či neústavnosti priebehu volieb v konečnom dôsledku svedčí aj skutočnosť, že obe zápisnice okrskových VK (okrsk č. 1 a okrsk č. 2), boli podpísané všetkými ich členmi. Zápisnica okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania v príslušnom volebnom okrsku je primárnym podkladom pre zisťovanie výsledkov volieb v miestnej volebnej komisii a následne v okresnej a štátnej volebnej komisii.

8. V ďalšej časti svojho vyjadrenia poukázal žalovaný na rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR. Citoval napríklad uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. PL. ÚS 68/2018 zo dňa 12.12.2018: „Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre vo vzťahu k volebným komisiám už zdôraznil, že členovia volebnej komisie sú v zmysle zákona o voľbách považovaní za garanta ústavnosti a zákonnosti volieb vrátane objektivity prvotného sčítania hlasov. Delegačný princíp tvorby volebných komisií, z ktorého vychádza volebný zákon, garantuje, že každý z kandidátov má, resp. môže mať v každej volebnej komisii svojho zástupcu (resp. aspoň pozorovateľa), ktorý má možnosť dohliadať na zákonnosť činnosti ostatných členov volebnej komisie, resp. volebnej komisie ako celku.“

9. Záverom žalovaný zhrnul, že samotná skutočnosť veľkého počtu členov volebných komisií kreovaných pre tieto voľby, prítomnosť samotnej žalobkyne pri sčítaní hlasov v jednej z volebných miestností, prítomnosť členov Okresnej volebnej komisie na mieste samom a samotní občania sú dostatočným garantom dodržiavania všetkých právnych predpisov. S ohľadom na uvedené vyjadril presvedčenie, že žalobkyňa, opierajúca podanú žalobu len o svoje dohady a domnienky, neuniesla dôkazné bremeno ani v jednom z bodov žaloby.

10. Vzhľadom na vyššie uvedené a s poukazom na judikatúru Ústavného súdu SR žalovaný vyjadril presvedčenie, že voľby starostu obce Jasov prebehli v súlade s Ústavou SR a všetkými právnymi predpismi upravujúcimi priebeh volieb a plne v súlade s pravidlami slobodnej politickej súťaže kandidujúcich osôb, a žiadnemu subjektu neboli odopreté či porušené práva v slobodnom výkone jeho aktívneho či pasívneho volebného práva. Najvyššiemu správnenému súdu navrhol, aby žalobu zamietol a priznal žalovanému voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

III.

Skutkové zistenia súdu a následné vyjadrenia žalobkyne a žalovaného

11. Dňa 19.1.2023 sudkyňa spravodajkyňa poverená senátom Najvyššieho správneho súdu otvorila a oboznámila sa s obsahom volebnej dokumentácie, ktorú obec Jasov doručila dňa 13.12.2022 zabalenú v 13 balíkoch, resp. obáľkach. Krabica s volebnou dokumentáciou z okrsku č. 2 bola preliačená a páska s podpismi, ktorou bola krabica prelepená, bola porušená. O porušení pečate tejto krabice bol

spísaný úradný záznam z 13.12.2022. Fotografia krabice je prílohou Zápisnice o otvorení volebnej dokumentácie zo dňa 19.01.2023.

12. Poverená sudkyňa spravodajkyňa sa oboznámila s obsahom zápisníc príslušných volebných komisií, pričom konštatuje nasledovné zistenia:

- Zápisnica MVK bola podpísaná všetkými prítomnými členmi (11 členov), 2 členovia ju nepodpísali z dôvodu ich neprítomnosti;
- K zápisnici MVK sú pripojené dve prílohy - prvá príloha podpísaná siedmimi členmi MVK obsahuje výhradu, podľa ktorej členovia MVK zistili počet hlasovacích lístkov na starostu 2355 ks., čo nesúhlasí s počtom 2600 ks. podľa preberacieho protokolu, ktorý má k dispozícii Okresný úrad Košice okolie. Druhá príloha podpísaná piatimi členmi MVK obsahovala dve výhrady: „Členka miestnej komisie R.- T. pri pozorovaní dodržiavania zákona a poriadku počas hlasovania vo volebnom okrsku č. 2 ... zistila, že za volebnou plentou sa nachádza propagačný kalendár kandidujúceho poslanca do obecného zastupiteľstva.“ a „Taktiež vyjadrujú dolu podpísaní členovia miestnej komisie svoju nespokojnosť s asistenciou druhých osôb podnapitým voličom za plentou počas hlasovania.“;
- zápisnica okrskovej volebnej komisie č. 1 bola podpísaná všetkými členmi komisie (16 členov) bez výhrad;
- zápisnica okrskovej volebnej komisie č. 2 bola podpísaná všetkými členmi komisie (18 členov) s uvedením výhrady s nečitateľným obsahom a nečitateľným podpisom.

13. Poverená sudkyňa spravodajkyňa taktiež skontrolovala hlasovacie lístky na starostu obce s cieľom preveriť tvrdenie žalobkyne, či sa na hlasovacích lístkoch nachádza krúžok čiernym perom v prospech žalovaného. Zistila, že na žiadnom z hlasovacích lístkov v okrsku č. 2 nebol kandidát na starostu zakrúžkovaný čiernym perom. Na všetkých hlasovacích lístkoch boli krúžky vykonané modrým perom. Dňa 02.02.2023 vykonala opätovnú kontrolu, došla k rovnakému záveru a skontrolovala aj hlasovacie lístky v okrsku č. 1. Zistila, že na dvoch hlasovacích lístkoch bol kandidát na starostu zakrúžkovaný čiernym perom, a to v prospech žalobkyne. Na všetkých ostatných hlasovacích lístkoch boli krúžky vykonané modrým perom.

14. Dňa 25.01.2023 vykonala poverená sudkyňa spravodajkyňa výsluch svedkov na Okresnom súde Košice - okolie, a to za prítomnosti žalobkyne, jej právnej zástupkyne a právneho zástupcu žalovaného.

15. Svedkyňa R. T. bola vo voľbách členkou MVK a vo svojej výpovedi uviedla, že:

- ráno v deň volieb videla, že hlasovacie lístky na starostu boli v dvoch kôpkach, jedna originálna zabalená a druhá otvorená s porušeným obalom a na vrchu bolo zopár ďalších hárkov, preto ich aj žiadala prepočítať. Po prepočítaní sa zistila nezrovnalosť v počte 245 hlasovacích lístkov. Rómski členovia MVK ju slovne napádali. Pre chýbajúce lístky podala trestné oznámenie;
- potvrdila, že za plentou bol umiestnený kalendár, ktorého fotka bola pripojená k žalobe a je založená v spise č. 1. 16. Svedkyňa navštevovala volebnú miestnosť v okrsku č. 1 a 2. Spozorovala, že rómski členovia okrskovej VK č. 2 chodili kontrolovať priestor za hlasovacou plentou, okolo 11.00 hod. sa tam išla pozrieť ona a propagačný kalendár našla umiestnený na stolíku za plentou. Priestor za plentou predtým nevidela a nevie sa vyjadriť, ako dlho tam kalendár bol umiestnený. Kalendár si ponechala a predložila ho polícii;
- hlasovanie v sprievode tretej osoby prebiehalo tak, že najprv voličom pomáhali členovia okrskovej VK, ktorí išli s voličmi hlasovať za plentu. Po vznesených výhradách zo strany viacerých členov okrskovej VK a MVK začali voličov sprevádzať za plentu iné tretie osoby, zakaždým išlo o inú tretiu osobu;
- nevidela a nepočula, ako bola okrsková VK oboznamovaná s tým, že volič má hlasovať v doprovode. Keď sa na to pýtala členov okrskovej VK, bolo jej odpovedané, že raz ide volič, ktorý nevie čítať alebo písať, raz že má mentálne postihnutie;
- na otázku, či svedkyňa dokázala identifikovať konkrétnych voličov, o ktorých je zrejmé, že vedeli čítať alebo písať alebo nemajú postihnutie, odpovedala, že voličov nepozná;
- nebola vo volebnej miestnosti stále, ale v doprovode videla hlasovať približne 50 voličov, viacerí členovia okrskovej VK namietali tieto skutočnosti, namietali aj podnapitý stav voličov, o pripustení

voliť v doprovode rozhodoval predseda, pán K.. Na členov okrskovej VK č. 2 a MVK, ktorí sa ozývali, ostatní kričali. Vyskytli sa aj situácie, keď boli za plentou dvaja;

- videla, že v okrsku č. 1 boli 2 plenty a potom pridali tretiu a v okrsku č. 2 sa nachádzali 3 plenty a potom pridali štvrtú;
- po obci Jasov sa rozprávalo o tom, že keď voliči pôjdu voliť žalovaného, dostanú finančnú odmenu vo výške 20,- € resp. 40,- €. Počula, ako sa ľudia pred potravinami rozprávajú o tom, že keď pôjdu voliť žalovaného, dostanú 20,- €. Keď sa nad ráno vracala domov, videla osobu menom E. G., ktorý jej uviedol, že čaká na pána starostu, aby mu poskytol odmenu za odovzdaný hlas;
- pri sčítavaní hlasov videla hlasy na starostu krúžkované čiernym perom;
- po voľbách videla v kancelárii p. E. P. dve zapečatené zalepené krabice, pečať bola podpísaná. Po nahliadnutí na fotografiu krabice, v ktorej bola uskladnená volebná dokumentácia z okrsku č. 2, ktorá je prílohou Zápisnice o otvorení volebnej dokumentácie zo dňa 19.1.2023, uviedla, že krabica bola zapečatená s podpismi, na fotografii je páska narušená.

16. Svedkyňa P. D. bola vo voľbách členkou okrskovej VK č. 2 a vo svojej výpovedi uviedla, že:

- sedela vo volebnej miestnosti a zapisovala voličov do zoznamu voličov. Jednému voličovi zobrala z ruky kalendárik, následne videla, ako p. T. drží rovnaký kalendárik, ktorý mala nájsť za plentou. Vo volebnej miestnosti bola po celý čas s výnimkou jednej hodiny, počas ktorej chodila s prenosnou urnou. Čas nesledovala, ale kalendárik bol nájdený zrejme poobede. Videla priestor za plentou len pred začatím hlasovania, následne do toho priestoru nevkočila. Niektorí členovia okrskovej VK priestor za plentou kontrolovali, pozorovateľom toto neumožnili;
- ohľadom hlasovania voličov v doprovode uviedla, že chodievali za plentou voliť aj dvaja, niektorí nič neoznámili, len išli voliť dvaja za plentu, nič nepreukazovali, chodili voliť aj opití. Minimálne polovica voličov volila tak, že súčasne boli za plentou prítomné dve osoby, ktoré krúžkovali hlasovacie lístky;
- na otázku, koľkých voličov sa týkalo hlasovanie v sprievode inej osoby, svedkyňa uviedla, že to mohli byť traja alebo štyria voliči, ktorí mali postihnutie;
- ona ako aj iní členovia okrskovej VK upozorňovali voličov, ktorí hlasovali za plentou viacerí, aby hlasovali oddelene, pokynu vyhovel niektorí;
- doprovod vykonávali aj členovia komisií alebo rodinní príslušníci. Na jej otázku, prečo idú voliť s doprovodom, doprovod odpovedal, že on je hlúpy, on nevie čítať alebo písať;
- na otázku, koľkí voliči volili s doprovodom, svedkyňa uviedla, že presný počet nevie, ale bolo ich veľa, aj opitým pomáhali členovia okrskovej VK, ktorí išli s nimi za plentu. Nikto nenahlasoval, že daný volič má ísť voliť v doprovode, jednoducho išli voliť v doprovode;
- po nahliadnutí do zápisnice okrskovej VK č. 2 uviedla, že poznámka bola uvedená pánom Q. a je v znení „Tretine občanov, Rómovia, poskytovalo pomoc pri hlasovaní.“;
- identifikácia voličov prebiehala na základe OP, tým, ktorí sa nepreukázali, bolo povedané, že majú ísť nahlásiť stratu OP na políciu, a vrátiť sa. Jeden volič sa svedkyni preukázal pasom, svedkyňa ho nechcela pripustiť, ale na základe inštrukcie pána C. pas akceptovala;
- videla, že na hlasovacích lístkoch na starostu boli použité čierne perá;
- zápisnicu okrskovej VK č. 2 podpísal každý, aj ona, podpísali ju skôr, než sa stihli spamätať;
- bola v potravinách, kde si všimla, že všetci platia 20 euróvymi bankovkami. Na jej otázku, odkiaľ ich majú, uviedli, že od starostu;
- volebná dokumentácia bola zapečatená na dvakrát, ona pripojila dva podpisy. Po nahliadnutí na fotografiu krabice, v ktorej sa nachádzala volebná dokumentácia z okrsku č. 2 a ktorá je prílohou Zápisnice o otvorení volebnej dokumentácie zo dňa 19.01.2023, svedkyňa neidentifikovala svoj podpis.

17. Svedkyňa I. V. je zamestnankyňou Okresného úradu (OÚ) Košice - okolie a vo svojej výpovedi uviedla, že:

- hlasovacích lístkov na starostu bolo 2600, dva balíky boli po 1000 kusov, v treťom balíku bolo 600 ks, jeden z balíkov bol otvorený zo strany pracovníka OÚ Košice - okolie, pretože jeden kus hlasovacieho lístka bol vybraný a použitý ako vzor. Lístky nepočítali. Neporušiteľnosť obalov nie je možné vylúčiť ani z ich strany;

- po vizuálnej kontrole hlasovacích lístkov na poslancov a starostu nespozorovala nijakú nezrovnalosť, pritom ich malo byť v obidvoch prípadoch 2600. Pri vydaní hlasovacích lístkov nebola prítomná ona, preberací protokol nepodpísala, avšak videla ho, pričom bol na ňom uvedený počet hlasovacích lístkov 2600;
- v deň volieb ju kontaktoval niekto z komisií v obci Jasov, hovorila s pani E. P., ktorej oznámila, že obec Jasov prebrala 2600 hlasovacích lístkov;
- dňa 26.10.2022 rozposielala e-mailovú správu po všetkých obciach v rámci okresu s cieľom zistiť správnosť obsahu a počtu hlasovacích lístkov a úplnosti volebných materiálov, z obce Jasov nebol hlásený žiadny nedostatok;
- vizuálne si absenciu 245 hlasovacích lístkov musí každý všimnúť, čo korešponduje približne 2,5 až 3 cm. Svedkyňa uviedla, že v prípade, že by 245 hlasovacích lístkov chýbalo, boli by si všimli rozdiel v ich počte v porovnaní s hlasovacími lístkami na poslancov;
- je v kompetencii okrskovej VK vyhodnotiť, či nedostatok hlasovacích lístkov mohol predstavovať prekážku začať hlasovanie, z ich strany nebol dôvod zasahovať;
- štátnej komisií bol hlásený nedostatok v počte hlasovacích lístkov, načo im bolo odporúčané, aby situáciu sledovali a podali prípadne trestné oznámenie.

18. Svedok W.. T. C. je prednostom Obecného úradu Jasov a vo voľbách bol zapisovateľom okrskovej VK č. 2. Vo svojej výpovedi uviedol, že:

- hlasovacie lístky išiel prevziať ako prednosta na OÚ Košice - okolie, kde čakal v rade, následne mu boli lístky vydané a boli naložené do auta. Podpísal preberací protokol, avšak nevšimol si počet hlasovacích lístkov, ktorý bol v protokole uvedený. Jedna kôpka hlasovacích lístkov na starostu obsahovala aj dokumenty pre zapisovateľa. Táto kôpka bola zafóliovaná ako keby potravinovou fóliou. Po privezení hlasovacích lístkov boli tieto uskladnené v kancelárii starostu, pani zapisovateľka overila obsah hlasovacích lístkov. V deň volieb mu volala pani E. P. a pýtala sa ho, či dostal preberací protokol, že to má prísť vysvetliť MVK. Pani T. ho obvinila, že nie je možné, aby prevzal hlasovacie lístky bez toho, aby obdržal preberací protokol. Následne pani E. P. zatelefonovala na OÚ Košice - okolie, kde bolo potvrdené, že preberací protokol bol podpísaný. Svedok v miestnosti, kde sídlila MVK, nevidel hlasovacie lístky, tie videl až vo volebnej miestnosti okrsku č. 2;
- od zloženia lístkov v kancelárii starostu do dňa konania volieb hlasovacie lístky ešte videl v kancelárii starostu, nachádzali sa na rovnakom mieste, zabezpečené a zapečatené neboli;
- vo volebnej miestnosti č. 2 bolo prítomných 16 až 17 členov okrskovej VK, približne 10 členov MVK. Videl ako pani T. kričí, že sa našiel propagačný materiál za plentou. Nevie označiť plentu, za ktorou sa kalendár našiel, plenty nekontroloval, len pomáhal inštalovať ďalšiu plentu počas volebného dňa. Nepamätá si, kedy sa kalendár mal nájsť, bol zaneprázdnený kontrolou zoznamu voličov;
- k hlasovaniu v sprievode tretej osoby odpovedal, že takéto prípady nastali. Voliči oznámili členom komisie, že nevedia čítať a písať a zobrali si doprovod. Na počet takýchto voličov si nespomína, mohli to byť desiatky, určite nie stovky. Sedel ako prvý, pani D. sedela ako tretia, kontrolovali zoznamy voličov, neboli proti tomu vznesené námietky;
- na otázku, či si pamätá na prípad, že by za plentu išiel ako sprievod voliť s voličom niekto z členov okrskovej VK, svedok uvádza, že nie. Okrem toho, že v miestnosti bolo prítomných približne 27 ľudí členov z volebných komisií, bola tam prítomná aj kontrola asi z komisie vyššieho stupňa. Kontrola, ktorá prišla poobede, zotrvala aj počas sčítavania hlasov;
- nevie, či niekto z voličov, ktorí volili v sprievode inej osoby, by určite nebol negramotný alebo nemal postihnutie;
- prípad, že za plentou boli naraz dve osoby s dvomi hlasovacími lístkami neeviduje, upriamuje pozornosť na prítomnosť približne 20 ľudí, ktorí priebeh volieb kontrolovali. Keby taká udalosť nastala, pani T. by takú skutočnosť namietala. Vo volebnej miestnosti boli okrem členov volebných komisií aj pozorovatelia;
- voliči mali svoj vlastný doprovod;
- poznámku pripojenú k zápisnici okrskovej VK č. 2, podľa ktorej tretine občanom - Rómom sa poskytovala pomoc pri hlasovaní, dal do zápisnice on na požiadanie jedného z členov okrskovej VK;
- všetci členovia okrskovej VK podpísali zápisnicu;

- krabica, v ktorej bola volebná dokumentácia, sa balila a pečatila na dvakrát z dôvodu potreby opraviť nejaké údaje ohľadne počtu hlasov na poslancov. Nevie sa vyjadriť, či páska/pečať na fotografii v spise je zhodná s páskou/pečaťou, ktorú pripojili po druhýkrát na krabicu.

19. Svedkyňa R. E. P. je zapisovateľka MVK a mzdová účtovníčka pre žalovaného. Vo svojej výpovedi uviedla, že:

- hlasovacie lístky doniesol prednosta do kancelárie starostu, boli v troch kôpkach, dve kôpky zaliate, tretia vo fólii, okrem hlasovacích lístkov obsahovala aj osvedčenia o menovaní. Skontrolovala obsah hlasovacích lístkov, vtedy ich zároveň videla naposledy, potom až v deň konania volieb. V deň volieb si p. T. vyžiadala sčítanie hlasovacích lístkov a predloženie preberacieho protokolu, načo hlasovacie lístky zniesli z kancelárie starostu do miestnosti, kde sa nachádzala MVK. Všimla si, že pani Q. a p. T. uviedli, že dve zaliate kôpky, ktoré mali obsahovať po 1000 kusov a ktoré mali byť rozdelené medzi jednotlivé okrskové komisie, neboli rovnako vysoké. Fólia nebola porušená, avšak rozdiel vo výške kôpok bol viditeľný, podľa jej odhadu mohol zodpovedať pomerovo počtu chýbajúcich lístkov. Zabezpečenie fólie spočívalo v tepelnom spracovaní bez originálnej pečiatky;
- nedostala pokyn od Okresného úradu prepočítať hlasovacie lístky pred začatím volieb;
- hlasovacie lístky v kancelárii starostu neboli zabezpečené alebo zapečatené;
- po voľbách volebnú dokumentáciu uzamkla vo svojej kancelárii, kľúče mala ona, jej kolegyňa a asi aj pani upratovačka. Tieto preniesla do archívu obce Jasov, od ktorého má kľúče výlučne ona. Pred doručením Najvyššiemu správne súdu sa z archívu volebná dokumentácia vybrala a odniesla do kancelárie starostu, kde sa spisoval sprievodný list, svedkyňa pri nakladaní dokumentácie do auta nebola. Nezaznamenala rozdiel, že by krabica obsahujúca volebnú dokumentáciu bola iná, ako keď ju naposledy videla v deň po skončení volieb.

20. Svedok C. K. bol vo voľbách predsedom okrskovej VK č. 2. Vo svojej výpovedi uviedol, že:

- pani T., členka MVK, prišla do volebnej miestnosti okrsku č. 2, svedok upozorňoval členov MVK, že za plentu nemajú chodiť, že tam nechodia ani oni. Následne pani T. skríkla, že našla propagačný materiál, svedok nevie, či ho tam našla alebo si ho vytiahla. Následne boli privolaní policajti, ktorí rozprávali s ním aj pani T., policajti potom odišli;
- miestnosť skontrolovali pred začatím hlasovania, následne priestor za plentou nekontrolovali, vo volebnej miestnosti boli prítomní pozorovatelia, členovia MVK aj osoby z Okresného úradu;
- pracuje ako terénny pracovník a voličov pozná, približne 50 voličov povedalo, že má hendikep alebo nevie čítať alebo rozprávať a berie si rodinného príslušníka. Nezaznamenal prípad voliča, ktorý uviedol, že nevie čítať alebo písať alebo má iný hendikep a ktorý by túto podmienku nespĺňal. Svedok sa vyjadril že komunitu pozná, býva tam 57 rokov;
- prípad, žeby naraz volili za plentou viacerí voliči so samostatnými hlasovacími lístkami, nezaznamenal, voliči išli za plentu v sprievode inej osoby, len keď boli hendikepovaní;
- nie je pravda, že tretine občanov, Rómom, sa poskytovala pomoc pri hlasovaní, ako je uvedené v poznámke k zápisnici okrskovej VK č. 2;
- podľa jeho vedomosti nenastal prípad, že negramotnému alebo hendikepovanému voličovi pomáhal hlasovať niekto z členov okrskovej VK. Podotkol, že vo volebnej miestnosti boli prítomní členovia MVK;
- k výhrade obsiahnutej v zápisnici MVK, ktorú podpísalo 5 členov a podľa ktorej sa vyjadrovala nespokojnosť s asistenciou druhých osôb voličom za plentou, svedok uviedol, že toto sa nedialo podľa toho, čo si pamätá;
- doprovodom boli rodinní príslušníci, nenastal prípad, že by bol jeden doprovod spoločný pre viacerých voličov;
- členovia okrskovej VK alebo MVK nemali výhrady k doprovodu voličov. Zápisnica bola podpísaná všetkými členmi okrskovej VK. Počas hlasovania člen, ktorý pripojil výhradu, pán Q., nevzniesol výhrady. Poznámku vzniesol až pri podpise zápisnice, kedy uviedol, že zápisnicu podpíše, ale pripojí k nej výhradu.

21. Podaním zo dňa 30.01.2023 sa k veci znovu vyjadrila žalobkyňa, zotrvala na dôvodoch svojej žaloby, pričom namietala aj nezapečatenie volebnej dokumentácie, s ktorým sa oboznámila po doručení Zápisnice z otvorenia volebnej dokumentácie. Vyjadrila sa aj k jednotlivým svedeckým výpovediam a doložila preberací protokol o odovzdaní 2600 hlasovacích lístkov na starostu a e-mail p.

V. zo dňa 26.10.2023, podľa ktorého mala obec Jasov skontrolovať, či má dostatočný počet hlasovacích lístkov.

22. Podaním zo dňa 31.01.2023 sa k veci znovu vyjadril žalovaný, pričom reagoval najmä na obsah svedeckých výpovedí. K propagačnému materiálu uviedol, že p. T. mohla byť vo volebnej miestnosti prítomná len na pozorovanie procesov hlasovania a sčítavania hlasov a nemala čo chodiť za hlasovaciu plentu. Opäť zdôraznil vysoký počet členov okrskovej VK č.2, ako aj priebežnú prítomnosť členov MVK a okresnej VK a pozorovateľov počas priebehu volieb, ako aj pri sčítavaní hlasov, čo by malo byť dostatočnou zárukou a potvrdením výsledkov volieb v danom okrsku. Žalovaný k vyjadreniu doložil čestné vyhlásenie E. G. (viď bod 15 odôvodnenia tohto rozsudku), ktorý poprel prijatie úplatku a považoval ho za lživé obvinenie jeho osoby.

IV.

Konanie na Najvyššom správnom súde

23. Po zistení, že žaloba bola podaná žalobne aktívne legitimovaným subjektom v zmysle § 312c písm. a/ SSP (žalobkyňa získala vo voľbách 522 platných hlasov, čo predstavuje 37,20% všetkých platných hlasov odovzdaných vo voľbách starostu obce Jasov), v zákonnej desaťdňovej lehote v zmysle § 312e SSP a obsahuje zákonom predpísané náležitosti v zmysle § 312f SSP, pristúpil Najvyšší správny súd k preskúmvaniu dôvodov, pre ktoré žalobkyňa napadla ústavnosť a zákonnosť volieb starostu obce Jasov.

24. Napriek tomu, že právomoc Najvyššieho správneho súdu konať a rozhodovať o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je nová, rozhodovanie v týchto veciach vzhľadom na ekvivalentnosť právnej úpravy nadväzuje na predchádzajúcu judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy konal a rozhodoval do 31.12.2020 (čl. 129 ods. 2 Ústavy SR). V tomto smere možno preto poukázať na judikátorne i doktrínálne východiská rozhodovania.

25. V konaní o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy sa neuplatňuje teória tzv. „absolútnych väd“ volebného procesu, t. j. takých porušení volebného zákona, ktoré by mali za následok automatické zrušenie volieb (volieb kandidáta alebo výsledku hlasovania). Vzhľadom na túto skutočnosť treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa ich vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu alebo na výsledok voľby konkrétneho kandidáta (porovnaj uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. PL. ÚS 7/2010 z 28.04.2010).

26. Súčasne je namieste vychádzať z prezumpcie ústavnosti a zákonnosti volieb, ktorá vyžaduje od Najvyššieho správneho súdu okrem iného tiež rozumnú mieru zdržanlivosti pri vyhodnocovaní dôkazov predložených žalobcom, keďže tieto majú tendenciu pozostávať z tvrdení jeho politických priaznivcov a s tým spojenej snahy za každú cenu zvrátiť výsledok volieb (porovnaj uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. PL. ÚS 18/2015 z 28.01.2015).

27. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také porušenie zákona, ktoré už samo osebe spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn.PL. ÚS 96/07 zo 16.04.2007).

28. Predpokladom vyhovenia žalobe je zväčša splnenie troch predpokladov a to (1) nezákonnosť spočívajúca v porušení zákonov týkajúcich sa volieb, (2) vzťah medzi touto nezákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta a (3) intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. PL. ÚS 7/07 z 02.07.2008).

29. Volebný výsledok sa zrušuje len vtedy, ak volebná vada mohla mať vplyv na celkové rozhodnutie voličov. Dôležitým komponentom volebného súdnicstva je teda zisťovanie intenzity volebných väd z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb (napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. PL.ÚS 48/2014 zo 04.02.2015).

30. Predmetom dokazovania v konaní o volebnej sťažnosti je, či došlo k porušeniu ústavy a zákona, rozsah a závažnosť prípadných porušení a reálna možnosť vplyvu porušení ústavy a zákona na volebný výsledok, zvlášť na to, kto bol zvolený za starostu, ako i to, či tieto prípadné porušenia práva neboli zinscenované protikandidátmi za účelom vyhlásiť voľby za neplatné, ak v nich uspeje účastník konania (nález Ústavného súdu SR sp.zn. PL. ÚS 6/06 zo dňa 22.08.2006).

31. Vyššie opísané východiská boli následne pretavené aj do rozhodovania Najvyššieho správneho súdu, ktorý po preskúmaní uplatnených žalobných dôvodov a dôkazov doložených k žalobe dospel jednomyselne k záveru, že žaloba nie je dôvodná, preto ju podľa § 312j ods. 1 zamietol. K jednotlivým žalobným námietkam uvádza nasledovné odôvodnenie.

a) Nezhoda medzi počtom hlasovacích lístkov prevzatých obcou Jasov a počtom hlasovacích lístkov sčítaných členmi MVK (245 chýbajúcich hlasovacích lístkov)

32. Najvyšší správny súd na základe vykonaného dokazovania konštatuje, že nezrovnalosť v počte 245 hlasovacích lístkov medzi hlasovacími lístkami prevzatými prednostnom Obecného úradu Jasov a hlasovacími lístkami sčítanými členmi MVK v deň volieb bola v konaní preukázaná s relatívne vysokou mierou pravdepodobnosti. Túto skutočnosť deklaruje výhrada pripojená k zápisnici MVK podpísaná 7 členmi. V preberacom protokole, podľa ktorého mala obec Jasov prevziať hlasovacie lístky, bolo uvedených 2600 hlasovacích lístkov. Podľa svedkyne I. V., zamestnankyni Okresného úradu Košice - okolie, boli hlasovacie lístky zabalené tak, že dva balíky boli po 1000 kusov, v treťom balíku bolo 600 ks. Pri odovzdaní lístkov síce I. V. nebola, avšak uviedla, že vizuálne si absenciu 245 hlasovacích lístkov musí každý všimnúť, čo korešponduje približne 2,5 až 3 cm. Teda zamestnanci Okresného úradu Košice - okolie by si boli zrejme všimli rozdiel v ich počte v porovnaní s hlasovacími lístkami na poslancov, ktorých bolo tiež 2600. Podľa svedkyne E. P., zapisovateľky MVK, boli hlasovacie lístky na starostu zabalené v troch kôpkach, dve kôpky boli zaliate, tretia bola vo fólii, ktorá mala okrem hlasovacích lístkov obsahovať aj osvedčenia o menovaní (tomuto viac menej korešponduje aj výpoveď svedka C., ktorý mal lístky prebrať). Dve zaliate kôpky, ktoré mali obsahovať po 1000 kusov a ktoré mali byť rozdelené medzi jednotlivé okrskové komisie, neboli v deň volieb rovnako vysoké, rozdiel vo výške mohol zodpovedať chýbajúcim lístkom, fólia však nebola porušená. Tu je potrebné badať nezrovnalosť s výpoveďou svedkyne T., ktorá uviedla, že lístky boli zabalené v dvoch kôpkach - jedna originálna zabalená kôпка a druhá otvorená.

33. Bez ohľadu na uvedené však Najvyšší správny súd skúmal najmä vplyv tejto skutočnosti na výsledok volieb. Súd nepopiera, že strata či prípadné odcudzenie cca. 245 hlasovacích lístkov je závažnou skutočnosťou, avšak sama o sebe na spochybnenie výsledku volieb nestačí. Medzi touto skutočnosťou a výsledkom volieb totiž musí existovať vzťah preukázanej alebo aspoň pravdepodobnej príčinnej súvislosti.

34. Existenciu príčinnej súvislosti žalobkyňa zdôvodňuje tak, že nemožno vylúčiť, že sa s hlasovacími lístkami manipulovalo vopred mimo volebnej miestnosti a že voliči mali pristúpiť k voľbám s vopred vyplnenými hlasovacími lístkami. Toto svoje tvrdenie podopiera tým, že meno žalovaného bolo na niektorých lístkoch označené čiernym perom, ktoré sa vo volebnej miestnosti nenachádzalo.

35. Uvedené tvrdenie žalobkyne je však len jej subjektívnou domnienkou či hypotézou, ktorá nebola preukázaná žiadnymi relevantnými dôkazmi. Tvrdenie žalobkyne obsiahnuté v žalobe, že niektoré hlasovacie lístky boli označené čiernym perom (nešpecifikujúc ich počet) a výpovede ňou navrhnutých svedkýň, že videli hlasovacie lístky označené čiernym perom, sa v prvom rade javia ako nepravdivé, keďže súd ich pri oboznámení sa s volebnou dokumentáciou neidentifikoval (viď bod 13 odôvodnenia tohto rozsudku). Čiernym perom bolo označené len číslo žalobkyne v okrsku č. 1 a to len v dvoch prípadoch. Žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 30.1.2023 namieta, že zakrúžkovanie čiernym

perom už nemožno spätne overiť, pretože pečat' na krabici obsahujúcej hlasovacie lístky z okrsku č. 2 bola porušená. K otázke porušenia pečate na volebnej dokumentácii sa súd vyjadruje v závere odôvodnenia (viď bod 78 a nasl.). Avšak na tomto mieste podotýka, že aj keby niektoré hlasovacie lístky boli v prospech žalovaného označené čiernym perom, ako žalobkyňa tvrdí, nepreukázali by manipuláciu s hlasovacími lístkami (ktorá by musela nastať v značnom rozsahu, aby mala vplyv na volebný výsledok) a ani nevznášajú dôvodnú pochybnosť, že k takejto manipulácii došlo. Označiť kandidáta vlastným perom zákon nezakazuje a vlastné (čierné) pero si mohli voliči vziať napríklad z hygienických dôvodov. Pre použitie čierneho pera v niektorých prípadoch preto existuje iné, celkom logické, vysvetlenie; napokon v okrsku č. 1 bolo čiernym perom v dvoch prípadoch zakrúžkované práve číslo žalobkyne.

36. Vo vzťahu k vplyvu chýbajúcich hlasovacích lístkov na volebný výsledok teda Najvyšší správny súd uvádza, že konštrukt predostretý žalobkyňou je rýdzo hypotetický. Žalobkyňa sa v podstate snaží prezentovať takú skutkovú líniu deja, že voliči mali byť pred voľbami organizovaní tým spôsobom, že im boli podsunuté hlasovacie lístky (vyplnené nimi či niekým iným, čiernym perom), títo voliči prišli k voľbám s ukrytými vopred vyplnenými hlasovacími lístkami, vo volebnej miestnosti si od členov okrskovej volebnej komisie vzali nový čistý hlasovací lístok a v priestore za plentou oba lístky zamenili, do obálky vložili a do urny vhodili vopred vyplnený lístok, čistý hlasovací lístok si vzali so sebou, vopred vyplnené lístky (označené čiernym perom) v prospech žalovaného mali byť potom sčítané, opatrené páskou, uložené v škatuli, no následne mala byť škatuľa niekým rozpečatená a lístky označené čiernym perom zasa v tajnosti vybraté či zamenené za lístky označené modrým perom, aby Najvyšší správny súd pri kontrole identifikoval len lístky označené modrým perom. Najvyšší správny súd k takejto skutkovej konštrukcii uvádza, že jednak je značne nepravdepodobná a jednak ju nepreukazuje absolútne nijaký relevantný dôkaz. Keďže rozdiel v počte hlasov medzi žalobkyňou a žalovaným bol až 354 hlasov, manipulácia s hlasovacími lístkami pred voľbami by musela nastať v značnom rozsahu, aby mohla mať vplyv na výsledok volieb. Uvedená rozsiahla manipulácia by si vyžadovala systematické a hromadné organizovanie voličskej základne pred voľbami spočívajúce v pred-vypĺňaní hlasovacích lístkov, ich odovzdávaní jednotlivým voličom a inštruovaní voličov, ako majú lístky vo volebnej miestnosti zamieňať. Žalobkyňa nenavrhol jediný dôkaz, jediného svedka, ktorý by takúto organizovanú „akciu“ pred voľbami mohol dosvedčiť. Navyše, keďže počet chýbajúcich lístkov bol len 245, teda menej ako 354, muselo by dôjsť k vyhoveniu aj ďalšej žalobnej námietke.

37. Žalobkyňa teda nepreukázala, že so stratenými alebo odcudzenými hlasovacími lístkami sa fyzicky manipulovalo alebo prinajmenšom malo dôvodne manipulovať tak, že by to malo reálne ovplyvniť volebný výsledok. Scenár, žeby 245 voličov alebo aspoň značná časť z nich dostalo pokyn zamieňať svoj hlasovací lístok za vopred vyplnený za hlasovacou plentou sa nejaví ako pravdepodobný a nebol preukázaný. Žalobkyňa iné tvrdenia o manipulácii s chýbajúcimi hlasovacími lístkami nepredostrela - netvrdila a nepreukázala napríklad, že sa vopred vyplnené hlasovacie lístky zamenili s lístkami odovzdanými vo volebnej miestnosti počas sčítavania hlasov alebo že sa vopred vyplnené hlasovacie lístky pridali k odovzdaným lístkom a súčasne sa manipulovalo so zoznamom voličov. Riadne sčítanie hlasov napokon osvedčili zápisnice okrskových VK podpísané všetkými členmi.

38. Aby sa teda absencia určitého počtu hlasovacích lístkov v predmetnom prípade vskutku premietla do volebného výsledku, (i) buď by muselo dôjsť k fyzickej manipulácii odcudzených/stratených hlasovacích lístkov tak, že sa tieto fyzicky dostali do hlasovacej urny počas hlasovania alebo medzi hlasovacie lístky pre účely sčítania hlasov, či už ich zámenu s odovzdanými lístkami alebo pridaním k odovzdaným lístkom - čo sa netvrdilo, resp. nepreukázalo, alebo (ii) by z tohto dôvodu muselo dôjsť k skutočnému znemožneniu výkonu aktívneho volebného práva voličov (t. j. voliči, ktorí sa dostavili do volebnej miestnosti s cieľom vykonať volebný akt, by tento vykonať nemohli práve pre chýbajúce hlasovacie lístky) a to v miere, ktorá by odôvodňovala pochybnosti, či namietané voľby a ich výsledky sú prejavom vôle voličov obce Jasov, čo sa tiež ani netvrdilo ani nepreukázalo.

39. Pokiaľ ide o vplyv absencie hlasovacích lístkov na prípadné obmedzenie aktívneho volebného práva voličov, Najvyšší správny súd konštatuje, že takéto obmedzenie v danom prípade nenastalo.

Hoci počet hlasovacích lístkov na starostu bol v deň konania volieb zistený členmi MVK v počte 2355 a počet oprávnených voličov v obci bol 2465, a teda obmedzenie 110 voličov potencionálne mohlo nastať, v skutočnosti sa volieb zúčastnilo len 1434 oprávnených voličov. Ku skutočnému obmedzeniu aktívneho volebného práva voličov a následne i pasívneho volebného práva kandidátov teda nedošlo. Súd v tomto kontexte vyhodnotil ako nedôvodnú aj námietku žalobkyne, že došlo k porušeniu § 25 volebného zákona, keď sa začiatok hlasovania z dôvodu absentujúcich hlasovacích lístkov neposunul. Ustanovenie § 22 ods. 3 volebného zákona predpisuje, že vo volebnej miestnosti musí byť prítomný dostatočný počet hlasovacích lístkov bez toho aby definoval, čo sa dostatočným počtom rozumie. Pokiaľ teda príslušné komisie počet 2355 považovali za dostatočný vzhľadom na očakávanú účasť voličov, ich postup spočívajúci v začatí hlasovania v stanovenom čase Najvyšší správny súd nevyhodnotil ako rozporný so zákonom. Obmedzenie voličov na výkone ich aktívneho volebného práva v nijakej fáze hlasovania bezprostredne nehrozilo a keby hrozilo, mohlo sa hlasovanie predĺžiť z dôvodu okolností znemožňujúcej pokračovať alebo skončiť hlasovanie v zmysle § 25 volebného zákona.

40. Napokon, ako vyplýva z uznesenia č. 30.5.2 zo dňa 29.10.2022, Štátna komisia pre voľby a kontrolu financovania politických strán vzala na vedomie informáciu MVK v obci Jasov o chýbajúcich hlasovacích lístkoch, odporučila jej informovať o tejto skutočnosti orgány Policajného zboru a uviesť túto skutočnosť v zápisnici MVK a informovala ju, že o zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je kompetentný rozhodovať Najvyšší správny súd. Z uvedeného vyplýva, že štátna komisia ani W.. Q., ktorá o predmetnom uznesení informovala žalobkyňu, neuložila pokyn k posunutiu začatia hlasovania, ako tvrdí žalobkyňa.

41. Najvyšší správny súd záverom k tejto žalobnej námietke uvádza, že nezistil, žeby sa nezrovnalosť hoc aj v počte 245 hlasovacích lístkov akýmkoľvek spôsobom odrazila vo volebnom výsledku, pretože k žalobkyňou tvrdenej skutočnosti o samotnej absencii hlasovacích lístkov nepristúpilo nijaké iné relevantné tvrdenie svedčiace o manipulácii s hlasovacími lístkami. Obdobne i námietku neposunutia začiatku hlasovania vyhodnotil súd ako irelevantnú.

b) Ovplyvňovanie procesu registrácie kandidátov pre voľby starostu obce zo strany žalovaného, ako vtedajšieho starostu obce Jasov a kandidáta na túto funkciu

42. Ďalej Najvyšší správny súd skúmal žalobnú námietku, podľa ktorej osoba žalovaného ako bývalého starostu zasahovala do procesu registrácie kandidátnych listín, čím sťažovala až marila výkon pasívneho volebného práva kandidátov na starostu. Tento zásah odôvodňovala žalobkyňa tým, že žalovaný bol prítomný na ustanovujúcom zasadnutí MVK ako aj tým, že žalovaný umožnil čerpať zapisovateľke MVK oprávnenej prijímať kandidátne listiny dovolenku tri dni pred koncom lehoty na ich podanie.

43. Uvedenú žalobnú námietku vyhodnotil Najvyšší správny súd ako nedôvodnú, nemajúcu žiaden vplyv na ústavnosť a zákonnosť napadnutých volieb.

44. Aj na žalobu vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je potrebné nazerať cez prizmu § 61 písm. a/ SSP, t.j. ako na žalobu, ktorou si fyzická alebo právnická osoba uplatňuje právo na súdnu ochranu (svojho) porušeného alebo priamo dotknutého práva alebo právom chráneného záujmu (uznesenie Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 14Svp/11/2022 zo dňa 30.11.2022). Kandidátka listina žalobkyne bola riadne doručená a zaregistrovaná, a teda tvrdenými skutočnosťami nedošlo k nijakej ujme na jej subjektívnom pasívnom volebnom práve, ktorého ochrany sa žalobkyňa v tomto konaní domáha.

45. Nad rámec uvedeného však súd poukazuje aj na to, že nebolo preukázané, žeby namietané skutočnosti reálne obmedzili akéhokoľvek z kandidátov na jeho ústavou garantovanom pasívnom volebnom práve. Teda nebolo preukázané, žeby bolo buď zmarené doručenie kandidátnych listín z dôvodu čerpania dovolenky zapisovateľkou MVK alebo žeby akákoľvek doručená kandidátka listina nebola zo strany MVK zaregistrovaná práve pôsobením žalovaného. Keby k takejto situácii aj došlo,

právny poriadok poskytuje ukrátenému kandidátovi právne prostriedky na ochranu jeho práv (kandidát má najmä právo proti rozhodnutiu MVK o jeho nezaregistrovaní podať návrh na vydanie rozhodnutia o zaregistrovaní kandidáta na príslušný okresný súd podľa § 303 a nasl. SSP).

46. Najvyšší správny súd v tejto súvislosti poukazuje aj na emailovú správu W.. Q., riaditeľky odboru volieb, referenda a politických strán Ministerstva vnútra SR zo dňa 13.09.2022, ktorú do konania predložila žalobkyňa a v ktorej bolo konštatované: „Preverení Vášho podnetu (rozumej podnetu žalobkyne zo dňa 12.09.2022) sme zistili, že všetky doručené kandidátne listiny boli miestnou volebnou komisiou vyhodnotené ako správne doručené a posúdené, pričom jedna kandidátna listina nebola zaregistrovaná z dôvodu neplatnosti podpisov na podpisovej listine nezávislého kandidáta.“ Touto jednou kandidátnou listinou mala byť v zmysle žalovaným predloženého uznesenia Okresného súdu Košice - okolie, sp.zn. 14S/1/2022 kandidátna listina L. V., ktorá však svoju žalobu vzala späť.

47. Najvyšší správny súd pripúšťa, že volebný zákon počíta s ingerenciou starostu len v tom, že tento zvoláva prvé zasadnutie MVK a menuje zapisovateľa MVK (§ 169 ods. 5 a 6 volebného zákona), a teda jeho ďalšia prítomnosť na zasadnutí MVK nie je zákonom predpokladaná a ani žiaduca, najmä ak ide o starostu znovu sa uchádzajúceho o túto funkciu aj v napadnutých voľbách. Takýto názor už vyslovil Najvyšší správny súd aj v rozsudku sp.zn. 14Svp/6/2022 zo dňa 03.02.2023: „Súd je toho názoru, že starosta by sa už v tomto štádiu prípravy volieb nemal aktívne zúčastňovať jednania miestnej volebnej komisie, aj keby s tým jej členovia vyslovili súhlas.“ Nejde však o porušenie takej intenzity, ktoré by v uvedenom prípade malo akýkoľvek dopad na volebný výsledok.

48. Nakoľko Najvyšší správny súd nevzhladol žalobnú námietku spočívajúcu v ovplyvňovaní procesu registrácie kandidátov na starostu obce žalovaným ako majúcu vplyv na výsledok volieb, nepovažoval za potrebné vykonávať výsluch navrhnutých svedkov.

c) ovplyvňovanie hlasovania voličov

49. K žalobnej námietke volebnej korupcie Najvyšší právny súd úvodom poznamenáva, že volebná korupcia vo všeobecnosti predstavuje vážne porušenie volebnej kampane, pretože zasahuje do samotnej podstaty volebného (aktívneho či pasívneho) volebného práva zaručeného v článku 30 Ústavy SR (uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. PL. ÚS 30/2014 z 25.02.2015). Námietka volebnej korupcie prezentovaná žalobkyňou však nebola formulovaná dostatočne konkrétne a najmä nebola preukázaná.

50. Žalobkyňa v podanej žalobe vyslovila podozrenie o poskytovaní finančnej odmeny alebo inej výhody za poskytnutie hlasu vo voľbách, za ktoré však treba považovať účasť voliča na volebnom akte a odovzdanie jeho hlasu. Teda žalobkyňa netvrdila, že úplatok sa mal poskytovať za poskytnutie hlasu žalovanému. Rovnako žalobkyňa nešpecifikovala, koľkých voličov sa kupovanie hlasov malo týkať tak, aby bolo vôbec možné posúdiť vplyv tejto skutočnosti na výsledok volieb, aj s prihliadnutím na rozdiel v počte hlasov medzi žalobkyňou a žalovaným. Navyše súd konštatuje, že táto námietka ostala len v rovine ničím nepreukázaných domnienok.

51. Žalobkyňa k volebnej korupcii navrhla vypočuť svedkyne R.. T. S. P.. D. a tiež uviedla, že tvrdené skutočnosti preukazujú aj výpovede svedkov založené vo vyšetrovacom spise NAKA Košice.

52. Najvyšší správny súd uskutočnil výsluch navrhovaných svedkýň (viď body 15 a 16 odôvodnenia tohto rozsudku), konštatuje však, že ich výpovede nie sú v žiadnom prípade spôsobilé preukázať, že ku kupovaniu hlasov v predmetnom prípade skutočne došlo. Ide o výpovede nekonkrétne a nepriame, v prevažnej miere aj nepreskúmateľné, ku ktorým žiaden iný dôkaz nepristúpil. Jediná konkrétne označená osoba údajného príjemcu úplatku prijatie úplatku predloženým čestným vyhlásením rázne poprela. Svedkyne sa vyjadrovali len ku kupovaniu hlasov finančnou odmenou, nie k poskytovaniu iných výhod (vyasfaltovanie cesty rómskych voličom), ktoré žalobkyňa tvrdila.

53. Najvyšší správny súd si vyžiadala aj kópiu vyšetrovacieho spisu PPZ-219/NKA-VY3-2022 vedeného na Ministerstve vnútra SR, Prezídium PZ, Národnej kriminálnej agentúre, odbor Východ, 3 odd. vyšetrovania, ktorý bol súdu doručený dňa 12.01.2023. Spis obsahoval trestné oznámenie podané žalobkyňou, výpovede svedkov neobsahoval. Nakoľko oznamovateľkou bola samotná žalobkyňa, táto mohla do spisu nahliadať a tým mať aj vedomosť o absencii dôkazov, na ktoré sa v podanej žalobe odvoláva.

54. Najvyšší správny súd podotýka, že súd sice v konaní o neústavnosti a nezákonnosti volieb môže vykonávať dokazovanie, avšak robí tak len v záujme preukázania skutkových tvrdení účastníkov konania. Nevystupuje ako „vyšetrovací“ orgán, ktorý zisťuje skutkový stav metódami a spôsobmi charakteristickými pre prácu orgánov činných v trestnom konaní (porov. uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. PL. ÚS 30/2014 z 25.02.2015).

55. Najvyšší správny súd v tomto kontexte tiež pripomína, že zákonodarca mu v § 312i SSP stanovil lehotu na prijatie rozhodnutia v dĺžke 90 dní odo dňa doručenia žaloby. Uvedenú lehotu je možné odôvodniť potrebou urýchleného definitívneho ustálenia výsledkov volieb a dosiahnutia právnej istoty ohľadne personálneho obsadenia orgánov samosprávy. V dôvodovej správe k novele predchádzajúceho zákona o ústavnom súde, ktorou sa stanovila lehota 90 dní pre vydanie rozhodnutia ešte pre ústavný súd, sa uvádzalo, že v súvislosti s nálezmi ústavného súdu, ktorými boli (často po vyše roku) voľby do orgánov samosprávy obce vyhlásené za neplatné, vznikali problematické situácie najmä ohľadne dosiaľ vykonaných úkonov dotknutého orgánu obce. S ohľadom na túto požiadavku zákonodarcu ale aj vzhľadom na vyššie uvedenú nekonkrétne formulovanú žalobnú námietku nepovažuje súd za vhodné ani účelné konanie v uvedenom prípade prerušiť z dôvodu vedenia trestného konania. Ak by napokon mal byť starosta v súvislosti s volebnou korupciou právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, táto skutočnosť by znamenala stratu jeho mandátu ex lege (§ 13a ods. 1 písm. d/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení).

56. Zároveň Najvyšší správny súd podotýka, že je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby (§ 134 ods. 1 SSP), a preto neprihliada na skutočnosti a dôvody v žalobe neuvádzané. Preto súd neprihliadal na ďalšie skutočnosti (mimo volebnej korupcie), ktoré vyšli najavo z vyžiadaného vyšetrovacieho spisu, a sice že žalobkyňa oznamovala aj skutočnosti týkajúce sa neférovej volebnej kampane a že sa vedie aj trestné konanie vo veci trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda.

57. K žalobnej námietke volebnej korupcie teda Najvyšší správny súd uzatvára, že žalobkyňa neuniesla ani povinnosť tvrdenia v rozsahu potrebnom na spochybnenie volebného výsledku (nešpecifikovala, že úplatok sa mal poskytovať za voľbu osoby žalovaného, ani že sa mal poskytovať relevantnej časti voličskej základne, a to najmä s prihliadnutím na rozdiel v počte získaných hlasov medzi žalobkyňou a žalovaným, ktorý je až 354) a neuniesla ani povinnosť dôkaznú.

58. Žalobnú námietku, že k ovplyvňovaniu hlasovania voličov došlo aj tým, že rómski občania dostali zákaz vziať si modré obálky určené pre voľby do VÚC, aby si ich nepomýlili, a teda mohli si vziať iba biele obálky určené pre voľby do orgánov obce, vyhodnotil Najvyšší správny súd ako nedôvodnú. Žalobkyňa netvrdila ani nepreukázala nijaké konkrétne skutočnosti, kto a akým spôsobom mal voličom brániť vo výkone ich volebného práva. Navyše, tvrdená skutočnosť, že voličom bolo zakázané uskutočniť voľby do orgánov VÚC, by mohla mať dopad len na voľby do orgánov VÚC a nie na v tomto konaní napadnuté voľby starostu obce, v ktorých nebolo podľa žalobkyne voličom bránené uskutočniť hlasovanie.

59. Námietku týkajúcu sa umiestnenia propagačného kalendára za hlasovaciu plentou, čím malo podľa žalobkyne dôjsť k porušeniu volebného moratória, vyhodnotil Najvyšší správny súd ako taktiež nedôvodnú.

60. Najvyšší správny súd k tejto tvrdenej skutočnosti vykonal výsluchy viacerých svedkov (R.. T., P.. D., T.. C., S. C.. K.). Z obsahu ich výpovedí sa nepodarilo ustáliť dobu, po ktorú sa mal kalendár za plentou nachádzať. Rozporný je čas jeho nájdenia a odstránenia z priestoru hlasovacej plenty (11 hod.

podľa R. T., poobedie podľa P. D.), neznámy je však aj čas jeho umiestnenia za hlasovaciu plentou. Z výpovede predsedu okrskovej volebnej komisie C. K. vyplýva, že priestor sa kontroloval ráno pred začatím hlasovania. Neexistuje teda nijaký dôkaz (napríklad volič, ktorý by dosvedčil, že kalendár za plentou videl v istú hodinu), ktorý by preukázal, že kalendár bol za plentou umiestnený po určitú vymedzenú dobu, počas ktorej by bol na voličov pôsobil. Rovnako nebolo zistené, kým a na čí pokyn bol kalendár za plentou umiestnený (mohlo ísť o „ľahák“ pre voličov umiestnený žalovaným či jeho prívržencami, mohlo ísť o zinscenovanie tejto volebnej vady žalobkyňou prostredníctvom p. T., ktorá ho sama za plentou vytiahla, ale takisto mohlo ísť o celkom neúmyselné zabudnutie kalendára akýmkoľvek voličom, ktorý si ho zobral ako pomôcku k hlasovaniu).

61. Najvyšší správny súd ďalej, posúdiac obsah volebného kalendára podľa fotografie priloženej k spisu, konštatuje, že tento obsahoval mená a čísla kandidátov na poslancov a starostu obce Jasov, avšak nesprostredkoval žiadne nové náhle informácie o nich či o protikandidátoch. „Pre konanie o volebnej sťažnosti nie je právne významná forma, v akej sa materializujú informácie (plagát alebo iná tlačovina). Až posúdenie obsahu tlačoviny môže mať vplyv na rozhodovanie o volebnej sťažnosti z hľadiska dodržania moratória na informácie v čase po volebnej kampani.“ (rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. PL. ÚS 3/1999 zo dňa 17.02.1999). Účelom volebného moratória je podľa Ústavného súdu zabránenie šíreniu zvlášť takých náhlych informácií o kandidátoch, na ktoré už nemožno riadne reagovať v kampani. S tým súvisí aj zákaz šírenia týchto informácií v bezprostrednej blízkosti volebných miestností, kde je už volič bezprostredne pred samotnou voľbou a uvažuje nad kandidátom, ktorého si vyberie (rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. ÚS 13/2011 z 23.02.011).

62. K spôsobilosti propagačného materiálu vo volebnej miestnosti alebo v blízkosti nej ovplyvniť vôľu voličov sa viackrát vyjadroval aj Ústavný súd SR. Napríklad nájdenie pera s menom kandidáta na primátora mesta vo volebnej miestnosti nepovažoval Ústavný súd SR za také porušenie volebného zákona, ktorý by podstatným spôsobom ovplyvnil výsledok volieb (rozhodnutie Ústavného súdu, sp.zn. PL. ÚS 74/2011 z 22.02.2011). Ústavný súd SR nekvalifikoval ako závažné porušenie zákazu volebnej kampane ani umiestnenie plagátu pred budovou mestského kultúrneho domu, v ktorom sa nachádzala volebná miestnosť (sp.zn. PL. ÚS 5/2003 zo dňa 26.04.2004). Vo veci sp.zn. PL. ÚS 1/2011 síce Ústavný súd SR kvalifikoval billboard nainštalovaný v blízkosti volebnej miestnosti v čase volebného moratória ako spôsobilý ovplyvniť voličov v prospech voľby konkrétneho kandidáta, avšak k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na tesný výsledok volieb (12 hlasov, v predmetnej veci je to až 354 hlasov) a v spojitosti s ďalším záverom o neprípustnom ovplyvňovaní voličov členom okrskovej volebnej komisie. Napokon v žalobkyňou citovanom náleze Ústavného súdu SR PL. ÚS 90/07 zo dňa 17.09.2008 Ústavný súd SR síce vyhlásil voľby za neplatné, avšak k dôvodu, že voliči mali dostať pomocný lístok s číslom kandidáta, pristúpili rôzne ďalšie dôvody, medzi iným aj nepodpísanie zápisnice žiadnym členom okrskovej volebnej komisie.

63. Čo sa týka českej judikatúry, v rozhodnutí Krajského súdu v Prahe sp.zn. 50 A 30/2014 zo dňa 10.11.2014 išlo okrem iného o umiestnenie plagátov v blízkosti volebnej miestnosti, kde sa nachádzali aj v deň volieb. V ďalšom rozhodnutí Krajského súdu v Plzni sp.zn. 57 A 98/2014 zo dňa 12.11.2014 bol vo volebnej miestnosti umiestnený „vzor“ hlasovacieho lístku, na ktorého druhej strane boli krížikmi zaškrknuté mená niektorých nezávislých kandidátov. V rozhodnutí Mestského súdu v Prahe sp.zn. 10 A 143/2018 zo dňa 07.11.2018 osoby odeté do žltých tričiek s nápisom „PRAHA SEBE“, čo je subjekt, ktorý sa vo voľbách zúčastnil ako volebná strana PRAHA 1 SEBE, vchádzali do volebnej miestnosti viackrát v priebehu dňa volieb. Súdny v uvedených rozhodnutiach síce konštatovali porušenie príslušného zákonného ustanovenia, avšak toto podľa nich nedosahovalo takú intenzitu, že by zásadne ovplyvnilo výsledky volieb.

64. Najvyšší správny súd teda konštatuje, že ak aj bol propagačný materiál za plentou umiestnený počas hlasovania voličov, medzi touto skutočnosťou a volebným výsledkom nevzhliadol vzťah potrebnej kauzality, a to s prihliadnutím na to že (i) jednak nebolo možné ani len približne ustáliť dobu, po ktorú mal byť propagačný kalendár za plentou umiestnený a tým ani počet voličov, ktorí mali byť týmto materiálom ovplyvnení, pričom súd opätovne vyzdvihuje rozdiel až 354 hlasov medzi žalobkyňou a žalovaným, a (ii) jednak obsah tlačoviny neobsahoval o kandidátoch nijaké nové

informácie, vo vzťahu k čomu Najvyšší správny súd opäť akcentuje judikatúru Ústavného súdu v tom, že nemožno podceňovať voliča. Volič, ktorý sa rozhodol využiť svoje volebné právo a pristúpiť k voľbám, je už spravidla po vstupe do volebnej miestnosti rozhodnutý, komu svoj hlas odovzdá, obzvlášť, ak ide o funkciu starostu obce.

e) narušenie zákonného priebehu volieb

65. Námetka žalobkyne spočívajúca vo vytvorení nerovných podmienok pre okrskov č. 1 a 2, podľa ktorej volebný okrsk č. 2, pod ktorý spadajú najmä rómski voliči, mal mať viac priestoru pre hlasovanie oproti volebnému okrsku č. 1, v ktorom prevažovali nerómski občania a v ktorom sa tvorili dlhé rady, je podľa názoru Najvyššieho správneho súdu takisto nedôvodná.

66. Zo zápisníc okrskových volebných komisií vyplýva, že okrsk č. 1 mal zapísaných 752 voličov a volebný okrsk č. 2 mal zapísaných 1702 voličov. V konaní bolo nesporné (uvedené tvrdil žalovaný a potvrdila to i žalobkyňou navrhnutá svedkyňa T.), že vo volebnej miestnosti v okrsku č. 1 sa nachádzali dve plenty a neskôr sa doplnila tretia plenta a vo volebnej miestnosti v okrsku č. 2 sa nachádzali tri plenty a neskôr sa doplnila štvrtá plenta. Z uvedeného vyplýva, že volebný okrsk č. 2 mal viac ako raz toľko voličov ako okrsk č. 1, no pomer plent bol 3:2, resp. neskôr počas volebného dňa 4:3, a preto nemožno dať za pravdu tvrdeniu žalobkyne o diskriminačnom vybavení volebných miestností.

67. Najvyšší správny súd si je vedomý, že v priebehu volieb môže dôjsť k rôznym organizačným ťažkostiam, čakanie voličov nevynímajúc, avšak ani domnienky, ktoré vyvodzuje žalobkyňa v predmetnom prípade, neobstoja. Ak by totiž aj bola pravdivá tvrdená skutočnosť, že v okrsku č. 1 voliči čakali na výkon hlasovania dlhšie ako v okrsku č. 2 tak, že to niektorých z nich až odradilo od vykonania volebného aktu, potom je potrebné uviesť, že na všetkých kandidátov by dopadla táto skutočnosť rovnako. Podľa čl. 30 ods. 3 Ústavy SR volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Vzhľadom na tajnosť hlasovania a predpoklad slobodnej kreácie vôle voličov nie je možné prezumovať, že v okrsku č. 1, v ktorom prevládali nerómski voliči, by títo zvolili práve žalobkyňu a naopak, že v okrsku č. 2, v ktorom prevládali rómski voliči, by títo volili práve žalovaného, hoci výsledky sčítania hlasov podľa príslušných zápisníc by tomu mohli štatisticky nasvedčovať.

68. Námetka žalobkyne o agresívnom správaní sa členov MVK, ktorí boli spriaznení so žalovaným, vo vzťahu k ostatným členom MVK, pričom im mali brániť vo vykonaní zápisov do zápisnice, či inom riadnom postupe, nebola špecifikovaná dostatočne konkrétne. Nie je z nej zrejmé, aký zápis do zápisnice či aký riadny postup nebol z tohto dôvodu vykonaný, ktorý zároveň mohol mať vplyv na výsledok napadnutých volieb. Okrem toho žalobkyňa tieto tvrdenia preukazovala len zápisnicou MVK, z ktorej tieto skutočnosti nevyplývajú.

69. Žalobnú námietku spočívajúcu v pripustení voličov voliť v sprievode inej osoby bez splnenia zákonných podmienok súd taktiež vyhodnotil ako nedôvodnú. Podľa žalobkyne približne dvesto rómskych voličov prišlo do volebnej miestnosti a volilo v sprievode inej osoby, niektorí v podnapitom stave, hoci na to nemali právo. Podľa názoru žalobkyne tak uvedeným konaním došlo k porušeniu § 24 ods. 6 volebného zákona a článkov 31, 30 ods. 3 a 69 ods. 3 Ústavy SR.

70. Najvyšší správny súd sa k tvrdeným skutočnostiam oboznámil s obsahom zápisníc príslušných volebných komisií (viď bod 12, 16, 18 odôvodnenia tohto rozsudku), pričom:

- zápisnica MVK obsahuje prílohu podpísanú piatimi členmi MVK s výhradou v znení „Taktiež vyjadrujú dolu podpísaní členovia miestnej komisie svoju nespokojnosť s asistenciou druhých osôb podnapitým voličom za plentou počas hlasovania.“ Zápisnica bola podpísaná 11 prítomnými členmi MVK;

- v zápisnici okrskovej volebnej komisie č. 2 bola uvedená výhrada jedného člena v znení „Tretine občanov (rómovia) poskytovalo pomoc pri hlasovaní???.“ Zápisnica bola podpísaná všetkými 18 členmi komisie.

71. K uvedeným výhradám Najvyšší správny súd konštatuje, že tieto sú pre účely súdneho prieskumu zákonnosti a ústavnosti volieb značne neurčité. Nepoukazujú na konkrétne porušenie zákona; volebný zákon samotnú asistenciu druhých osôb pri hlasovaní nezakazuje. Spája ju však so splnením istých podmienok vymedzených v § 24 ods. 6 volebného zákona.

72. Podľa § 24 ods. 6 volebného zákona: „Volič, ktorý nemôže sám upraviť hlasovací lístok pre zdravotné postihnutie alebo preto, že nemôže čítať alebo písať a oznámi pred hlasovaním túto skutočnosť okrskovej volebnej komisii, má právo vziať so sebou do osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov inú osobu spôsobilú upraviť hlasovací lístok podľa jeho pokynov a zákona a vložiť do obálky; takouto osobou nemôže byť člen okrskovej volebnej komisie. Obidve osoby pred vstupom do osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov člen okrskovej volebnej komisie poučí o spôsobe hlasovania a o skutkovej podstate trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda a o skutkovej podstate trestného činu volebnej korupcie.“

73. Ústavný súd SR k hlasovaniu voliča v sprievode inej osoby viackrát zdôraznil, že: „Citované ustanovenie zákona o voľbách neznamená, že by bol volič dožadujúci sa pomoci iného voliča z dôvodu svojej negramotnosti povinný toto svoje tvrdenie preukazovať. V zásade preto platí, že ak volič takéto tvrdenie prednesie, treba z neho vychádzať. Iba v prípade, keby napríklad vzhľadom na dosiahnutý vyšší stupeň vzdelania či zastávanú funkciu voliča by sa javilo jeho tvrdenie ako prima facie nepravdivé, bolo by možné takémuto voličovi odprieť pomoc iného voliča (PL. ÚS 90/07). ... Vzhľadom na to, že pri hlasovaní podľa § 32 zákona o voľbách je nevyhnutná istá viac či menej intenzívna súčinnosť voliča a asistenta, nemožno očakávať, že takéto hlasovanie prebehne bez akejkoľvek komunikácie. Ak však jej podoba má byť vyhodnotená ako nedovolená manipulácia či zneužitie voličovej odkázanosti, musí sťažovateľ preukázať, že vôľa asistenta prejavená úpravou hlasovacieho lístka je v rozpore s vôľou voliča, ktorému asistent pomáha.“ (rozhodnutie PL. ÚS 51/2014 z 18.02.2015).

74. Najvyšší správny súd v konaní vypočul viacero svedkov, z nich ani jeden nevedel uviesť konkrétny prípad voliča, ktorý volil v sprievode tretej osoby napriek tomu, že by o ňom okrsková volebná komisia vedela, že nemôže byť negramotný alebo mať zdravotné postihnutie. Kým žalobkyňou navrhnutá svedkyňa T. sa vyjadrila, že voličov nepozná, svedok C.. K. navrhnutý žalovaným sa vyjadril, že v obci žije 57 rokov a pracuje ako terénny pracovník, a preto voličov pozná. Súd teda uzatvára, že nebol identifikovaný prípad voliča, o ktorom bolo zrejmé, že podmienky pre asistenciu nespĺňal a ktorému asistencia preto nesmela byť dovolená.

75. K podnapitému stavu voličov Najvyšší správny súd uvádza, že takýto stav nepredstavuje prekážku práva voliť a okrsková VK nemá zákonom zverenú právomoc a napokon ani odbornú kapacitu posudzovať momentálny stav voličovej prítomnosti a spôsobilosti uskutočniť právny úkon voľby (v stálom zozname voličov sa uvádza len okolnosť pozbavenia spôsobilosti na právne úkony). Podnapitý stav voličov však môže mať istú relevanciu spočívajúcu v možnosti zneužitia tohto stavu voličov asistentom. V tejto súvislosti možno poukázať na rozhodnutie Ústavného súdu sp.zn. PL. ÚS 7/2007, podľa ktorého: „Voličovi, ktorý nie je spôsobilý sám upraviť hlasovací lístok, sa pomoc pri jeho úprave poskytne iba na jeho vyslovenú žiadosť a nemôže mu byť vnútená.“ Žalobkyňa však netvrdila ani nepreukázala, žeby k vnučovaniu pomoci, resp. zneužívaniu voličov dochádzalo. Podľa výpovedí svedkov boli sprievodcom voličov hlasujúcich za asistencie rodinní príslušníci voličov (C.. K. W. P.. D.), zakaždým išlo o inú osobu (R.. T.), resp. vlastný doprovod (T.. C.). Za takej situácie je systematické zneužívanie voličovej odkázanosti málo pravdepodobné (najmä v rozsahu spôsobilom spochybníť volebný výsledok s ohľadom na rozdiel počtu 354 hlasov) a napokon ani ho žalobkyňa netvrdila. Iná situácia by mohla nastať napríklad v prípade, keby jeden či viacerí „aktivisti“ hromadne zvažali podnapitých voličov k voľbám, zneužívajúc ich stav a svoju asistenciu pri hlasovaní im vnucovali.

76. Síce svedkyňa P.. D. vypovedala, že „nikto okrskovej volebnej komisii nenahlasoval, že daný volič má ísť voliť v doprovode, jednoducho voliči išli voliť v doprovode“ (hoci podľa § 24 ods. 6 volebného

zákona by to mal volič komisii oznámiť), išlo o jediná takúto výpoveď, ktorú vyvracia výpoveď predsedu okrskovej volebnej komisie C.. K.. Ďalej svedkyne R.. T. S. P.. D. uviedli, že voličom dokonca pomáhali aj členovia okrskovej volebnej komisie (čo je podľa § 24 ods. 6 volebného zákona neprípustné), toto poprel C.. K. W. T.. C.. Najvyšší správny súd pri hodnotení týchto rozporuplných dôkazov zdôrazňuje, že vo volebnej miestnosti boli prítomní členovia okrskovej VK, členovia MVK a pozorovatelia a že zápisnica okrskovej VK bola podpísaná všetkými jej 18 členmi, dokonca i svedkyňou P.. D., čím došlo k osvedčeniu zákonitosti a ústavnosti priebehu hlasovania. Žalobkyni sa túto prezumpciu nepodarilo dôvodne vyvrátiť. Námietka, že členovia okrskovej VK pomáhali voličom za plentou nebola k zápisniciam pripojená ani ako výhrada ani ako dôvod nepodpísania, a napokon toto tvrdenie žalobkyňa v žalobe ani nepredostrela.

77. Z výpovedí svedkýň žalobkyne, R.. T. W. P.. D., vyplynulo aj to, že za plentu chodili voliť viacerí voliči súčasne; takýto prípad neevidoval svedok C.. K. ani T.. C.. Najvyšší správny súd zdôrazňuje, že táto skutočnosť nebola v žalobe namietaná; žalobkyňa namietala len porušenie podmienok stanovených v § 24 ods. 6 volebného zákona pre hlasovanie s asistentom. Súd je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby (§ 134 ods. 1 SSP), pričom hlasovanie viacerých osôb za plentou v konaní tvrdili práve svedkyne, na výpovede ktorých sa žalobkyňa odvolávala už v podanej žalobe. Žalobkyňa teda túto námietku mohla v žalobe uplatniť. Pre úplnosť však súd opätovne poukazuje na podpísanie zápisnice okrskových VK i MVK všetkými členmi, pričom na túto skutočnosť sa nepoukazuje ani v dôvodoch nepodpísania zápisníc ani v pripojených výhradách.

78. Napokon sa Najvyšší správny súd vyjadří aj k námietke narušenej pečate na krabici obsahujúcej volebnú dokumentáciu z okrsku č. 2, ktorú žalobkyňa uplatnila až vo vyjadrení zo dňa 30.01.2023. Túto krabicu sudkyňa spravodajkyňa po jej prevzatí identifikovala ako preliačenú s narušenou páskou, pričom vyhotovila fotodokumentáciu následne priloženú aj k Zápisnici o otvorení volebnej dokumentácie. Nie je známe, kedy a kde k poškodeniu došlo. Nakoľko z obce Jasov bolo doručených až 13 zásielok, niektoré zabalené len v igelitových vreciach rôznych nepravidelných tvarov naskladaných na sebe, nie je možné vylúčiť preliačenie krabice a narušenie pečate ani pri preprave či manipulácii s krabicami. Krabica s volebnou dokumentáciou z okrsku č. 2 bola naplnená len do polovice a pod ťarchou sa mohla preliačiť. Narušená páska obsahovala aj podpisy členov volebnej komisie, pričom súd zistil, že na páske je aj podpis, ktorý je na prvý pohľad zhodný s podpisom P.. D. pripojený k zápisnici okrskovej VK č. 2, hoci táto svedkyňa na výsluchu po nahliadnutí na fotografiu krabice uviedla, že tento na páske nie je. Súd ďalej konštatuje, že samotné hlasovacie lístky vo vnútri krabice boli tiež prelepené páskou (nie do križa), ktorá nebola narušená.

79. Najvyšší správny súd sa oboznámil s nálezom Ústavného súdu SR, sp.zn. PL.ÚS 52/2018-26, na ktorý žalobkyňa poukázala, avšak konštatuje, že v tomto konaní nemá táto okolnosť porušenia pečate nijakú relevanciu pre rozhodnutie vo veci. Najvyšší správny súd sa z predloženej dokumentácie oboznámil predovšetkým s obsahom zápisníc príslušných volebných komisií, vychádzajúc pritom z uplatnených žalobných bodov. Žalobné body sa totiž v prevažnej miere týkali narušenia princípu slobody hlasovania (volebná korupcia, propagačný materiál za plentou, hlasovanie v sprievode). Nepoukazovali na nijaké vady počas sčítavania hlasov. Volebné výsledky boli „zafixované“ v príslušných zápisniciach, z týchto súd vychádzal a tieto žalobkyňa nespochybnila. Súd teda nepotreboval za účelom rozhodnutia vo veci opätovne sčítavať hlasy či posudzovať platnosť hlasovacích lístkov. Jediná relevantná námietka, vo vzťahu ku ktorej by narušenie pečate mohlo mať teoretický vplyv, bola námietka uvedená pod písm. a/, že chýbajúce hlasovacie lístky mali byť vopred vyplnené mimo volebnej miestnosti. Túto námietku žalobkyňa podložila tvrdením, že niektoré hlasovacie lístky mali byť zakrúžkované čiernym perom. Súd však konštatoval irelevantnosť tohto tvrdenia, aj keby sa ukázalo ako pravdivé (bod 35 a nasl. odôvodnenia tohto rozsudku). Námietku narušenej pečate na krabici obsahujúcej volebnú dokumentáciu z okrsku č. 2 teda vyhodnotil ako nedôvodnú.

VI.
Záver

80. Najvyšší správny súd záverom opäť poukazuje na ustálenú judikatúru Ústavného súdu SR, ktorý vyslovil, že platí vyvrátiteľná domnienka, podľa ktorej volebný výsledok zodpovedá vôli voličov a predložiť dôkazy na vyvrátenie tejto domnienky je povinnosťou toho, kto volebné pochybenie namieta (nález sp.zn. ÚS 100/007 zo 17.09.2008). Najvyšší správny súd konštatuje, že žalobkyňa toto dôkazné bremeno neuniesla, resp. zistené nezrovnalosti vo volebnom procese súd nezhliadol ako majúce vplyv na výsledok volieb, berúc do úvahy aj vysoký rozdiel v počte získaných hlasov medzi žalobkyňou a žalovaným (354).

81. Najvyšší správny súd teda záverom konštatuje, že podaná žaloba nie je dôvodná, preto ju postupom podľa § 312j ods. 1 SSP zamietol.

82. O trovách konania rozhodol Najvyšší správny súd podľa jeho výsledku a keďže zamietnutie žaloby znamená úspech žalovaného v konaní, priznal mu voči neúspešnej žalobkyni právo na ich úplnú náhradu. Postupoval pritom podľa ustanovenia § 168 SSP. Toto ustanovenie je však primárne určené na rozhodovanie o náhrade trov konania orgánu verejnej správy, ktorý v správnom súdnictve vystupuje v postavení žalovaného. Konanie vo volebných veciach (o žalobách proti neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy) je však typickým kontradiktórnym konaním, ktorého účastníkmi sú súkromné subjekty (§ 312c, § 312d SSP), nie správne orgány či subjekty v podobnom postavení. Ak úspešnému žalovanému vznikli v konaní dôvodne vynaložené trovy, možno považovať podmienku spravodlivého požadovania ich náhrady voči žalobkyni za splnenú. Otázku vzniku trov a dôvodnosti ich vynaloženia posúdi asistent sudcu Najvyššieho správneho súdu, ktorý v zmysle § 175 ods. 2 SSP rozhodne o výške náhrady trov osobitným uznesením.

83. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu SR pomerom hlasov 5:0.

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.